

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE POMOČNE JEDNOTE

Subscription rates for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Europe \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Subscription rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Domač drobiž

Slobodnik v zaporu

Virginia, Minn. — Leonard Slobodnik, mladi kasir First State banke v Elyju, ki je zaprla vrata 4. t. m., je bil zadnji ponedeljek zaslišan v sodniški dvorani...

Sodnijsko postopanje proti Slobodniku izvira iz primanjkljaja v propadli banki. Trije državni bančni nadzorniki se vedno preiskujejo stanje bivše banke.

Se o nesreči dekleta v Rock Springsu

Rock Springs, Wyo. — Miss Marta Porenta, ki je pomotoma izpila solucijo huga, misleč, da je "epsom salt", nakar je 16. t. m. umrla na posledicah sežgane grla in notranjih organov...

Smrt člana

Kansas City, Kans. — Tu je umrl Avgust Babin, star 54 let in doma iz celjske okolice na Štajerskem. V Ameriki je bival 22 let in zapušča ženo, sina in omoženo hčer...

Zalostna vest iz domovine

Miss Štefanija Sedmak, 683 E. 159 st., Cleveland, O., nam sporoča, da je v St. Petru na Krasu umrl njen dragi oče Mihael Sedmak. Pokojni je bil svojočasno dobro znan rojakom v Ameriki...

Umrla v Clevelandu

Cleveland. — Frank Smolč, star 57 let in doma v Vrha pri Trebnjem. V tej deželi je bil 31 let in zapušča ženo in šest otrok. Louis Fink, star 46 let in doma iz Kočevja. Zapušča ženo, dva sinova in več drugih sorodnikov.

Dve nesreči

Geneva, O. — Avto je povozil Vincenta Sternada ml., farmarjevega sina. Leži v kritičnem položaju v bolnišnici. — Drugi farmarski mladenič, John Pintar ml., je padel s konja in si zlomil nogo. Je tudi v bolnišnici.

Obisk

Chicago. — Janko N. Rogelj iz Clevelanda je v petek posetil uredništvo Prosvete. Bil je na potu v Ely, kjer je ta teden seja gl. odbora JSKJ.

Nov delavski tednik

New York. — Konferenca za progresivno delavsko akcijo je pričela izdajati tednik pod imenom "Labor Action." Letna naročnina je en dolar. Naslov je: 128 E. 16 St., New York.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Med rojaki v Penni

Bridgeport, Pa. — Med 8. in 14. januarjem sem posetil rojake v več westmorelandskih naselbinah. Najprej sem se ustavil v Yukonu, znani slovenski naselbini, kjer se pa sedaj prav nič ne dela. Kljub slabim delavskim razmeram, se mi je včasno posrečilo dobiti precej lepo število rojakov, ki so ponovilo naročnino na dnevnik Prosveto. Tudi dva bečlarja sta ponovila naročnino.

Pred odhodom iz Yukona sem obiskal še društvenega tajnika Franka Medveda, zeta pred kratkim umrlega Očakarja, mojega dolgoletnega prijatelja. Bodi mu trajen spomin, prizadeti družini pa moje sožalje!

Pot me je peljala v Aetno št. 2, kjer je Frank Anžur takoj ponovil celoletno naročnino na Prosveto in me zraven še lepo pogostil, zakar mu bodi iskrena hvala. Naprej sem šel, v naselbino Irwin št. 3. Vse tanskašnje rojake sem obiskal, ki so obnovili naročnino, neki rojaki pa je obljubil, da jo ponovi prihodnjic. Zajela me je noč in premočil sem pri Jerinovi. Vsem skupaj gre iskrena zahvala za naklonjenost, prijaznost in gostoljubnost. V teh kritičnih časih se še najbolj pozna, kako dobri in razumni so naši rojaki, kadar je treba storiti kaj dobrega za resnično dobro stvar.

V naselbinama Herminie in Keystone sem se mudil cele štiri dni med našim rojaki. Seveda sem bil gost Smolčeve družine, tako tudi Drapove družine. Tudi v teh dveh naselbinah so delavske razmere slabe. Naši ljudje pa še niso izgubili svojega ponosa in upajo na boljše čase.

V znanih naših naselbinah kot so Library, Coverdale, Thomas Run in Canonsburg se naši rojaki zbirajo skupaj in prirejuje igre. Imajo pevake in druge vaje. Vino prodajajo po 26c in 30c. Ne žanjejo velikega dobička. Pomagajo si kot si morejo.

V naselbini Bridgeville imajo dve slovenski dvorani. Ena je last samostojnega društva in prav lepo napreduje. Kljub slabim razmeram so napravili čez \$2500 čistejšega dobička. Podpirajo dva slovenska delavska lista — Prosveto in Proletarca. Na 15. jan. sem se udeležil njihove seje, na kateri so ponovili naročnino na oba lista in kupili so Družinski koledar. Treba je pripomniti, da vlada pri tem samostojnem društvu najlepša sloga, kar je v prid vsem skupaj. Na 11. februarja se bo vršila v omenjeni dvorani na Bridgevillu skupna veselica pennsylvanske federacije društev SNPJ. Nikar ne prezrite tega datuma, ampak se udeležite vsi, kajti program obeta biti nekaj posebnega. Nastopili bodo tudi govorniki.

Na 14. jan. sem bil navzoč na zabavi, ki je bila prirejena ob priliki 57. rojstnega dne Antonu Berniku, zvestemu naročniku Prosvete. On je obenem oskrbnik dvorane društva 295 SNPJ. Tudi ta dvorana je naročena na dnevnik Prosveto. Med članstvom vlada mir in sloga. V dvorani je bilo na Bernikov rojstni dan navzočih mnogo njegovih prijateljev in imeli so se vsi izredno dobro. Dvorana je bila polna. Še na mnoga leta, Tone! Anton Zidaniček.

O tem in onem

Glensson, Wis. — Tekoče leto nam prav nič ne obeta, da bo boljše kot prejšnje leto. Ampak se slabše se kaže. Kapitalistični hinaveci, ki obetajo za ogrom prosperiteto, pa naj bodo uverjeni, da tako ne more iti dalje na vse večne čase. Mera bo enkrat polna, ako se razmere ne obrnejo na boljše. Največ dopisnikov se bavi z veseljami, igrami, fašizmom in podobnim. Zakaj pa ne o stvarih, ki se nas bolj tičejo? Res je, da delavec potrebuje tudi zabave, a v teh težkih časih mu je potreba zabave in poudka. Kako naj ubogi delavec gre s s smetiščem na pleš?

Fašizem sovražim, pa naj bo slovenski, italijanski ali japonski. Tako je tudi s kapitalizmom. Neumestno pa je, če tr-

pin zaničuje trpina, ako je druge narodnosti. Saj sta oba črtveni enega in istega sistema — kapitalizma. S pijančevanjem se ne more izboljšati obstanka. O problemu pohodu "gladnih" v Washingtonu so novine bobnale v svet, da je to delo komunistov. Tudi tukajšnji kmetovalci v tem okraju smo izvolili dva zastopnika, ki sta šla v Washington. Iz tega mesta je bil poslan J. Timpson, bivši učitelj na srednji šoli, katerega poznam že več let kot osebnega prijatelja. Od tu so se odpeljali na Fordovem troku in s par dolarji v žepu. Razume se, da tako dolga vožnja na troku in v mrazu ni prijetna. Policija v glavnem mestu Washingtonu jih pa ni pustila skupno korakati. Močno so bili zastraženi od vseh strani. Tudi strojnice so bile nastavljene. Tako so sprejeli "gladnih pohodnikov" v glavnem mestu, kjer se deli pravica vsem enakom!

Omenjeni moj prijatelj mi je pravil, da je v Washingtonu preupal dve noči zunaj na mrazu. Policija je skrajno grdo postopala z njimi. Pohodniki so ohranili mirno kri in so se pokorili ukazom. Kaj bi pa tudi pomagalo, če bi se uprli? Prav nič. Kmalu pride na krmilo vlade novi predsednik. Zamenjani bosta dve osebi, vse drugo pa ostane po starem, ker od njih, ki zastopata kapitalistično mašino, nima delavstvo ničesar pričakovati. Delavstvo si mora izvoliti samo svoje predstavnike, ki bodo delali za delavske interese in za interese vsega prebivalstva enako. Mnogi pričakujejo nekega Mojzesa, da jih bo odvedel in popeljal v obljubljeni deželo. Mnogi pravijo, da to je delo komunistov in nečej nika-mor. Radi pa vidijo, če zanje kaj naredi, četudi je komunist.

Listi so pričeli dolgevozne kolone o smrti Calvina Coolidgea. Medtem pa so komaj zabeležili katastrofo, ki je v Illinoisu zadela 50 rudarjev, ki so izgubili življenje v rudniški eksploziji. Kaj se meščansko kapitalistično časopisje briga za ubogo delavsko paro. — Louis Drobnik.

Poročilo o razmerah

Wellsburg, W. Va. — Tudi pri nas se sliši le jamranje, ki pa je opravičeno. Zasluži se slabo, tako da ni za življenje. Na 10. jan. so pa še plače reducirali. Sedaj plačajo 28c od tone premoga. Dela se po dva dni na teden. Kompanijska trgovina je odprta le tedaj, ko rov obratuje. Ako v kompanijski prodajalni ne kupuješ, ti pa za stanovanje vzamejo pri mezd. Posebno velike družine so hudo prizadete. Lani so šoleki deci dali nekaj hrane v šoli, letos pa nič, čeprav so delavske razmere slabše kot so bile lani.

Z mojim soprogom ava bila

za praznike prijetno presenečenje. Najini prijatelji iz Windsor Heightsa in Strabana so nama pripravili malo zabavo s tem, da so naju prišli iskat in nas peljali k igri, katero sva želela videti, namreč "Tri vauke svetni-ke." Hvala vsem skupaj za postrežbo in naklonjenost. To presenečenje najinih prijateljev nama ostane vedno v spominu. Iskrena hvala vsem!

L. F. Bartol.

Razne beležke

Bellingham, Wash. — Ravno-kar sem čital v Ameriškem družinskem koledarju odločke Molekovihih pism, ki so mu jih pisali rojaki. Da, zares, žalostno in smešno, kaj vse rojaki zahtevajo od urednika! Da, ta kriza je velika preizkušnja za posameznika in skupine. Kdo je te krize kriv? Malo jih je, ki imajo pravi odgovor; seve, naša slabost je v tem, da vedno sebe izvzemamo in zvrčamo krivdo na druge.

Moja vera je v tem: Če bi vsak delavec storil le to, kar mora in nič več, si onih pism ne bilo na urednikovi pisalni mizi. Ni res, da so kapitalisti krivi te krize — katera tepe tudi nje — krivi smo mi delavci sami zato, ker nas je veliko in imamo roke in — mozgane. Prvo že, ampak drugo? Kaj ne...? Well, da ne grem predaleč, ker kritiziranje ni moja naloga. Da ne bo kdo rekel, da nekaj trdim, kar ne vem, naj odgovorim na to: Vsega tega je kriv kapitalistični sistem, katerega mi vsi podpiramo, tako da sami ne vemo kako.

Brat se hoče okoristiti na bratu samo ako je prilika. Pa recimo, da mu kaj ponudi v prodajo, čeprav samo kozarec žgane vode, ali kar si bodi. Recimo, da on kaj dela zate. Ti boš gledal, da ne boš plačal preveč, ravno tako kakor dela s teboj on, za kakrega ti delaš, in mi vsi tako. Tudi jaz, samo če imam priliko, ampak vrag je, ker te prilike do zdaj še nisem imel, in baš zato, ker te prilike nisem imel, vem kam spadam. Temu se pravi: individualizem — ali z drugo besedo: gonja za profitom. Ali: samo da jaz imam, tebe naj vrag pocitra. Taki smo mi vsi.

Nekateri so se zbudili in sprevidali, kam pridemo s to civilizacijo in so rekli: "Mašine uničijo, one so krive!" Drugi pa pravijo, da niso mašine krive, ampak da mašine ne smejo biti privatna last. Lastoval naj bi jih — nihče. Čudno, kajne? Stroji naj bi bili last vseh ljudi? To se vendar pravi, da jih ne bi nihče lastoval.

Nekdo gospodari v vsaki hiši, v vsaki deželi in od tega je odvisen način in blagor življenja. Ako se hočeš kaj naučiti, da boš vedel kam spadaš in kaj ti je storiti za dosego boljših razmer, moraš tudi sam nekaj žrtvovati, bodisi na en ali drugi način. In ne samo to: Več ko žrtvuemo v napredno stvar, bolj smo tudi upoštevani pri Ameriškem. Sicer nekateri Slovenci pra-

Tehnokracija se je naselila tudi v novi Rusiji. Pisalni stroj — nekaj novega za dekleta na Kavkazu.

vijo; da zato nismo nič več upoštevani. Res je tukaj na zapadu, ampak pojdite v Chicago, Milwaukee, Cleveland in druga mesta na vzhodu, tam boste prišli med pevce, igralec in v izobrazovalne klube, ki uživajo ugled in čast pri Amerikancih. Perurusek, slikar-umetnik; Louis Adamič, pisatelj in njegove povesti radi čitajo tu rojeni Slovenci. Seve, to sta dva, ki sta izjemna. Ampak vprašajte jih, če je čitanje slovenskih listov v slovenskih družinah potrebno ali ne — kot je Prosveta in drugo napredno čtivo. Če ta dva moža odgovorita, da ni, potem bom pustil Prosveto — kaj mi hoče. Zaradi novic iz starega kraja ne bom plačeval, ampak plačujem bom največ zato, ker nam resnico pove. Marsikaj čitamo v meščanskem lokalnem listu zamotanega, pa nam Prosveta razvzlega tako, da koj spoznamo kam pes tace moli.

Tudi povesti imam rad. Priporočam uredništvu, da priobčuje lepe povesti v sredini izdaji za ameriško mladino. To bo "vleklo." Povesti Uptona Sinclairja in drugih naprednih pisateljev. Kmalu izide od našega pisatelja Louis Adamič zopet ena, ako ne več. Se je že veselil.

George Gornik.

Se nekaj: V Ameriškem družinskem koledarju vidim, da so v propadlem, nekaj ugledelem avstrijskem društvu poslovali v nemškem jeziku. Zakaj? Saj je bilo vendar avstrijsko društvo, in po trditvi naših "Avstrijcev," je vendar slovenski jezik "avstrijski." — To je meni velika uganika. Vedno sem naglašal pred Amerikanci, da avstrijskega jezika ni. Če se hoče kateri jezik imenovati avstrijski, bi bilo na mestu, da se nemškega, ne slovenskega. Avstrijska vlada je bila nemška.

Nasveti Barbiču — narobe prav

Cleveland, O. — V naši metropoli je precej razburjenja in v nekem listu se zelo zaletavajo v Barbiča. Tisti uredniki bi lahko preprečili take grde stvari, če bi takim dopisnikom pokazali vrata, pa nečej ali pa se ne upajo. Nekateri tudi pripočajo, naj Barbič neha pisati v časopise, dobra ideja! — samo v tem smislu, da prenehajo tudi drugi. Menda so tisti uredniki precej pozabljivi ali pa se ne upajo poslužiti uredniškega kosa. Barbiča poznam in vem, da ni eden tistih, da bi drva cepili na njem in tudi za razne nasvete se ne meni dosti, upam pa, da bo poslušal moj nasvet, ker ni slab.

Tole mu svetujem: Barbič naj obrne hrbet nazadnjaškim socialistom in naj začne pisati proti Prosveti in Proletarcu in v prid A. D., A. S. in Ave Marije. Pristopi naj h kakemu demokratskemu klubu, na vrat naj si obesi škapulir, v roke pa vzame roženkranec, in kadar bo prišel k nam kak diplomat, da se bo lepo poklonil pred njim ter mu poljubil čevlje, kakor to delajo tisti, ki so zlati proti njemu, in videl bo Barbič, da bo postal velika figura v naši javnosti in gospodje P., D. in G. ga bodo takoj v nebesa povzdignili. . .

In potem ne bo več prostora v tistem "naprednem" rodoljubnem listu za napade nanj. . . In seveda tudi Enakopravnost mora pomagati spraviti v grob, ker je tistim urednikom tudi trn v peti in skala v očeh. . .

Potem bo Senkler "čist" in nihče se ne bo imel ob kaj spotikati. Če bo Barbič mene poslušal, se mu bo godilo dobro in bo prišel v zgodovino ameriških Slovencev kot velik in slaven mož — socialisti se bodo seveda

hudovali, pa kdo bi se brigal za te zgage rdečce, ki svojim pristašim niti službe ne znajo prestrebeti. . . Torej, Barbič: škapulir za vrat, roženkranec v roke, k rož. Trunku pa po žegen. Potem pa na delo za A. D., A. S. in A. M. in lemontaski frančiškani bodo začeli moliti zate, gospoda P. in D. pa te bosta priporočila Gompwerju in Rooseveltu. Nemam pridele celo v zvezni senat, kjer boš zastopal to žlahto, ohajajna, "špago" in pa domače klobose. Barbičevim "prijateljem" pa svetujem, naj Barbiču najprej kupijo frak in cilindar, da jih ne bo sram v družbi tega človeka, ki se v socialistični družbi ni naučil posebnih manir in v svoji rdeči kamizoli bo robat izgleda. J. F. Kunčič.

Naselisce v ceveh

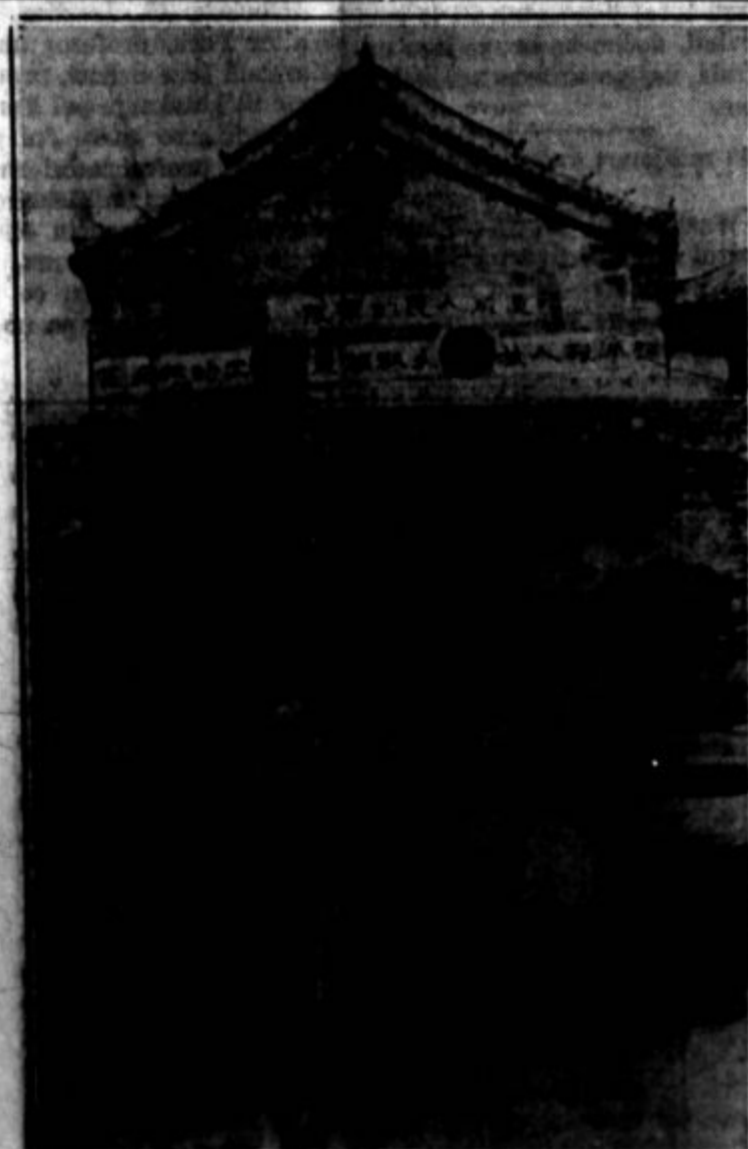
Oakland, Calif. — Ze delj časa se nahajam v Veterans' bolnišnici in z veseljem lahko poročam, da sem na potu okrevanja, četudi sem pred par leti zgubil ves up, da bi še kdaj ozdravel. Čez praznike sem obiskal moje prijatelje in znance v Oaklandu. Bolnišnica veteranov se nahaja v Livermoru, Calif. Prijateljem v Oaklandu se iskreno zahvaljujem za izkazano naklonjenost in gostoljubnost, ki so mi jo izkazali tekom mojega bivanja pri njih. Bili smo pri Millerjevih in Tomšičevih. Big Tom je izborni igral na harmoniko, tako tudi njegovi sinovi, ki se spretni igralci. Pogovor je nanesel seveda tudi na delavske razmere. Tomšič dela za mesto Oakland in so mu vsled tega tanskašnje razmere precej poznane. Pravil mi je o naseliscu brezdomcev, ki prebivajo v "Pipe City of Oakland." Tako se nazivali svoje naselisce v odvodnih ceveh. S Tomšičem sva šla pogledat to naselisce, da vidiva rezultat današnjega brutalnega sistema.

Človeka kar pretrese, ko vidi, v kakšnih brlogih morajo živet brezposelni delavci, ker jih je nečloveški sistem pogнал na cesto in na mestna smetišča. Tam je odvodna naprava in razume se, da iz cementnih cevi, po katerih tečejo mestni odpadki, druga nesnaga, ne prihaja priten duh. Tam je tudi tovarna, ki izdeluje te cevi. Med cement, ki leže na tleh, je malo prostora, kateremu so brezdomci nadedli ime "ulice." Imajo tudi svojega "župana" in ostale "mestne može," kateri skrbijo za red in mir v naseliscu. Pazijo, da se pravilno razdeli živeč, obleka in drugi predmeti, ki jih prineso umiljenji ljudje iz mesta.

Oblasti mesta Oaklanda bi se rade iznebile tega naselisca, kar pravijo, da je to sramota za mesto, v katerem je mnogo poslednjih praznih, ljudje pa morajo živet kot podgane na smetiščih. Lastnik dotičnega prostora pa ima vendar toliko srca, da ni dovolil v to, da bi se brezdomci pregnalo iz njihovih bornih stanovanj. Rekel je, da on edini gospodar dotičnega zemljišča je on jih lahko prežene, nihče drugi. Siromaki so si nanosili v cevi nekaj cunj, na katerih spijo. Zavarovani so pred dežjem in mrazom v cevah. Pred letom so v teh cevah in na tistem prostoru domovale podgane, dane pa pridejo iz njih človeška bitja, ker jih je neumljenji sistem pogнал na dno. Hodijo okrog kot okostnjaki — so le še senca prejšnjega življenja. Vseh vrst jih je. Stari in mladi. Od 18. leta naprej. Na mladih bi človek pričakoval radost življenja, pa so njih lica upadla, žalostni so njihovi pogledi in mrki. Motne so njihove oči, iz ust se pa izvije par besed s tresočim glasom.

Groza pretrese vsakega, ki vidi ta prizor, kruto usodo ameriškega delavca. Delavci, ki so gradili poslopja in nebotičnike, ki so gradili bogastva tega sveta, si morajo sedaj iskati pribedališča v smrdljivih luknjah in v odvodnih ceveh — kakor črvi! Menda ni primernih besed v nobenem jeziku, s katerimi bi se dalo vse to zadostno opisati. Lahko pa si vsak delno predstavlja to borno življenje.

Živali v svojih brlogih mirno žive. Ptice imajo svoja gnezda in uživajo SVOBODO narave. Človek, najvišje razvito bitje na zemlji pa nima prostora kamor bi položil svojo trdno glavo. Jack Skerjanc.

Banahjvan, kitajsko mesto na meji Mandžurije, ki so ga japonske čete napadle in uničile takoj po novem letu.

Vesti s Primorskega

Trst, 30. dec. 1932.

Mussolinijev brat

Arnaldo je lani 20. decembra u-
mril. Bil je glavni urednik fašističnega dnevnika "Popolo d'Italia", kjer so izhajali najhujši
in najostudnejši napadi na Slo-
vence in Hrvatce. Splošno znano
je, da Arnaldo ni smel napraviti
nobene koraka brez dovoljen-
ja brata Benita. Letos ob ob-
jetnici je v isti list napisal svo-
jemu pokojnemu bratu v čast
Benito Mussolini sam daljši čla-
nek, v katerem slavi bratove za-
pise za fašizem. Omeniti je tre-
ba, da pravi v tem članku Beni-
to o Arnaldu, da je bil globoko
veren človek. Fašizem zadnje
čase kar tekmuje v pobožnosti,
da bi si s tem pridobil tudi ka-
toliško podeželsko ljudstvo. Zato
je celo Mussolini sam popravil
svoje nekdanje sovražno stali-
šče nasproti veri in hodi za re-
damo celo v cerkev, da ga foto-
grafirajo, kako kleči zatopljen v
molitve. Obletnico Arnaldo-
ve smrti so morali fašisti vse I-
talije izbrabiti v počaščenje nje-
govega spomina. Tudi v Primor-
ju so fašistični krožki prirejali
spominke svečanosti. Toda Slo-
venci imajo Arnalda v slabem
spominu. Ne samo, ker je v svo-
jem listu na vso moč napadal
Slovence, marveč tudi zato, ker
je po njegovi smrti niso imeli
zaradi njega miru. Po Arnaldu
smrti so namreč fašisti po raz-
nih primorskih krajih vsadili
drevesca, ki naj rastejo v spo-
min velikega fašističnega borca
Arnalda. Pa so ta drevesca bila
na mnogih krajih izrvana in se-
kana. Tako je n. pr. v Zgoniku
na Krasu morala domala vsa vas
v zapore zaradi takega dogodka.

najzvestejši fašistični hlapec v
Primorju. Ukaze in odloke, ki so
prihajali glede primorskega šol-
stva iz Rima, je isvajal še strož-
je, kot je bilo treba. On je tisti,
ki je zadnjih 5 let zatri vse slo-
venake šole, pognal 850 učiteljev
čez mejo in druge razpršil po
Italiji, v Primorje pa importiral
italijanske učitelje, ki zdaj pre-
ganjajo slovenščino ter vstopajo
v glave slovenskih šolarčkov ita-
lijansčino z namenom, da jim
postane "materni" jezik. Zato
je razumljivo, da se Slovenci ve-
selijo, da Mondino odhaja, če-
prav pride na njegovo mesto se-
veda nov fašist.

Nova zadolžitve slovenskih občin

V poslednjih dneh so bili ob-
javljeni podatki o novih zadol-
žitvah nekaterih slovenskih ob-
čin v goriški in tržaški pokra-
jini. Tako je občinska uprava v
Čezsoči najela 25,400 lir pri go-
riškem občinskem kreditnem za-
vodu. Isti zavid je posodil to-
minski občini 160,500 lir, cerk-
niški občini 86,000 lir, kobari-
ški občini 87,300 lir, občini v
Sveti Luciji 40,700 lir in gra-
bovski občini 40,000 lir. Občina
Devin-Nabrežina je najela 150-
000 novega posojila in prav ta-
ko se je povečal tudi dolg občin
v Ronkih in na Doberdolu. V
tršču so uvedli nove doklade na
dohodarino, prav tako v Bovcu
in Gorici. Kljub finančnim teža-
vam, o katerih pričajo novi dol-
gov in novi davki, pa vrtirajo
fašistični občinski sveti in po-
deštati znatne podpore raznim
fašističnim ustanovam in or-
ganizacijam. Italijanska šolska
družba "Italia Redenta" je
dobila znatne podpore v Sežani,
v Divači, v Lokvi in drugod.
Za fašistične božičnice so dale
razne občinske uprave prav ta-
ko večje prispevke, tako v Di-
vači, v Lokvi, v Kobaridu, v
Cerknem, na Colu, v Sv. Križu
pri Ajdovščini, v Komnu in Ri-
hemberku.

Brezposelnost in politika

V tekstilnih tovarnah v Pod-
gori pri Gorici so znova reduc-
rali večje število delavcev in de-
lavk. Odgovarali so delo vsem
slovenskim dekletom in fantom,
ki niso bili vpisani v podgor-
skem dopolnivu, ali ki se niso
prijavili k fašistom. Delo je izgu-
bilo okrog 200 ljudi. Tovarna v
Podgori je bila nekoč last zna-
ne firme Brunner, ki pa je že l.
1926 propadla. Podjetje je pre-
šlo v tuje roke. Še pred štirimi
lety je bilo v objektih v Podgori
zaposlenih do 3000 delavcev in
delavk. Danes dela v tovarnah
le še okrog 160 delavcev, ki so
po večini fašisti ali pa vojni in-
validi.

Dve smrtni nesreči

V Rifenbergu se je v božični
noči zgodila huda nesreča. 20-let-
ni Josip Pavlica je našel staro
granato, s katere je hotel sneti
medeni obroč, pri tem pa je ravn-
naš tako neprevidno, da mu je
v rokah eksplozirala in ga vse-
ga raztrgala. Eksplozija na vsi
ljudi ni vznemirila, ker so me-
nili, da je kdo po stari božični
navadi streljal z možnarjem. Še-
le zjutraj se je oglašil neki po-
stnik pri ljudeh in jim sporočil, da

je našel na cesti truplo neznan-
ca, ki je bilo vse krvavo, raztr-
gano in mu je manjkala glava.
Nearečno žrtev so prihodnji pon-
deljek pokopali.

Na cesti pri Sv. Križu pri Aj-
dovščini se je dne 25. dec. neki
avto zaletel v voz oglarja Fran-
ca Mikuža iz Podkraja. Mikuž
in njegov sosed Juc sta se od-
pravila s tovorom oglja v Gori-
co. Mikuž je vozil spredaj, Pue-
pa za njim. Na sv. večer okrog
11. zvečer se je zgodila nesreča,
ker šofer avtomobila ni ugasnil
žarometov pa so se splašili ko-
nji, tako da se je avto zaletel v
oje voza, podrl Mikuža na tla,
tako da je padel pod kolesa last-
nega voza. Obležal je z odreza-
nima nogama in je kmalu nato
izdihnil. Avto se je močno po-
škodoval. Mikuž zapuša ženo in
šest otrok, ki so še vsi mlado-
letni.

Novo spremembo imen

Ni še poteklo deset dni, odkar
je tržaški prefekt izdal okrog
240 dekretov za spremembo slo-
venskih priimkov, ko so mu
predložili novo vrsto predlogov
gleda poitalijančenja slovenskih
in hrvatskih imen. Zdej je bi-
lo izdanih 14 novih dekretov, a
katerimi so se spremenili pri-
imki 44 osebam. Med drugimi so
bili spremenjeni priimki Hrvat
v Corbatto, Žerjal v Zeriali, Pe-
taros v Pettiroso itd.

Arrestirani naborniki

Pred dnevi so karabinerji
prignali apert tri fante na sodi-
šče ter jih prijavit, da niso ho-
teli k naborom. V sodniške za-
pore so bili oddani 26-letni Dra-
go Jelen iz Opotjega sela, 23-
letni Josip Patek iz Gorice in 22-
letni France Suamel iz Grgara
pri Gorici. Fantje pravijo, da
niso prejeli poziva k naboru,
kar se je dejansko že nešteto-
krat pripetilo.

Vesti iz Jugoslavije

Samomor.—Občinski tajnik v
Mali Subotici pri Čakovcu Pa-
vle Ključavničarček je izvršil
pred nekaj dnevi samomor. To
obupno dejanje je izvršil zaradi
poneverb v občinskem uradu.
Žena 32 letnega tajnika je že
delj časa bolna, pa se je tajnik
zadovoljeval brez dovoljenja v ob-
činski blagajni. Ko se je imela
vršiti kontrola, in so poslali
stražnika po tajnika, je ta dejal,
da je bolan. Ko je prišel straž-
nik drugič ponj, ga je našel mr-
tvega. S kroglo si je bil vzel živ-
ljenje.

Utonila v vodnjaku.—Na sve-
ti večer 24. dec. je utonila v Ča-
kovi (Ljutomerški okraj) mlada
posestnica Genovafa Domanjko-
va. Šla je po vodo k vodnjaku,
na ledu ji je spodrsnilo in je str-
moglavila v vodnjak. Sosedje so
tako prihiteli na pomoč, a so po-
tegnili Domanjkovo že mrtvo iz
vodnjaka. Imela je na glavi ve-
liko rano in lobanjo vso razbito.

Umrli so: V Mozirju Franci-
ška Marolt, na Homeu pri
Kamniku 80 letni Franc Šarec,
v Ljubljani 18 letna Zvonka
Breznikova, doma iz Pišberka
na Koroskem, v mariborski bol-
nici bivši oškodovani slovenjgra-
ške bolnice Franc Golob, v Ljub-
ljani 79 letna Idrjandka Mari-
ja Božič, v Mariboru poštni kon-
trolor Alojzij Karba, star 65 let.

Pogreb v sovjetiki Rusiji. Mrliča so pravkar pripeljali v krematorij, kjer bo upeljen.

Ameriško poljedelstvo v letu 1932

Secretary of Agriculture v
svojem letnem poročilu kongre-
su priporoča drastično znižanje
sedanjih zemljiških davkov in
podaljšanje poljedelskih kredi-
tov, ako hočemo, da bo farmer
premagal sedanjo krizo.

Poljedelaki tajnik sicer izra-
ža upanje, da neko zboljšanje
poljedelskih cen v zadnjih dveh
meseh utegne naznaniti sploš-
no okrevanje, v katerem polje-
delstvo predvodi ostalo indu-
strijo. V splošnem pa je njego-
vas lika o poljedelskem položa-
ju precej žalostna. Povprečni
poljedelec je v l. 1929 imel doho-
dek \$847 na leto po odplačanju
stroškov produkcije, obresti, na-
jemnine in davkov. Povprečni
letni dohodek je v l. 1930 padel
na \$566 in l. 1931 na \$342. Do-
hodki farmerja so padli na pred-
vojno površino, ali davki so po-
rasli na 166% čez l. 1914. Brez-
me hipoteke (mortgages) pa se je
od l. 1929 resnično podvojilo v
primeri z znižanimi cenami po-
ljedelskih pridelkov. Dandanes
mora farmer porabiti štirikrat
toliko pridelkov kot l. 1914, da
plača svoje stroške. L. 1931 so
zemljiški davki zavzeli 11 odstot-
kov splošnega farmskega dohoda,
pred vojno pa le 4%.

**Sprememba poljedelskega dav-
čnega sistema** je sicer stvar po-
sameznih držav. Poljedelski taj-
nik pa poudarja, da v svrhu take
revizije treba odpraviti po-
tratnost, nepotrebne duplikaci-
je in zastarelost v organizaciji
lokalnih vlad.

**Celotni hipotekarni dolg ameri-
škega poljedelstva** cenil se na
9500 milijonov dolarjev. To je
ogromno breme, ki leži na po-
ljedelstvu. L. 1931. so obresti
na hipoteke zavzemale 8 odstot-
kov vsega dohodka, l. 1920 pa le
4 in 1910 tri odstotke. Prisl-
ne dražbe (foreclosures) so pre-
pogoste in uničujejo upanje po-
ljedelca, ki skuša pridelovati iz
svoje farme vse, kar je mogoče.
Kreditne razmere so se nekoli-
ko zboljšale vsled vladnih pose-
jil federalnim zemljiškim ban-
kam, kakor trdi poljedelski taj-

nik, ali on tudi priporoča, da se
razširi delokrog teh kreditnih
zavodov, tako da se farmerju o-
mogoči nadaljnji obstanek.

Kar se tiče izvoza poljedel-
skih pridelkov iz Združenih drž-
jav, je v fiskalnem letu 1931-
32 vrednost itega padla za 25
odstotkov napram prejšnjemu
letu, za 50% napram predlan-
skemu letu in za 59 odstotkov
napram l. 1928-29. L. 1932 se je
izvozilo le 7,4 odstotkov celo-
kupne poljedelske produkcije
Združenih držav.

Bedno stanje poljedelca ozna-
čuje nadalje čim dalje večja raz-
dalja med cenami poljedelskih
pridelkov in onimi drugega bla-
ga. Od avgusta l. 1929 do av-
gusta 1932 so cene vseh polje-
delskih produktov, prodanih na
farmi, padle povprečno za 60
odstotkov. Poedino so cene pne-
nice padle za 65%, bombaža za
64%, volne za 74% in svinjine
za 60%. V isti dobi so cene na
debelo nepoljedelskih produktov
padle le za 24%. Z drugimi be-
sedami: farmer mora še vedno
plačati razmeroma visoke cene
za blago, ki ga potrebuje, da
dobi mnogo manj za to, kar
on prideluje.

Ni torej čuda, da odpomoč po-
ljedelstvu tvori pereče vpraša-
nje. Rooseveltova vlada, ki
kmalu nastopi, namerava pred-
ložiti kongresu program za na-
daljnjo odpomoč. Kakor se čuje,
namerava se ustanoviti nov
vladni posojilni zavod, ki bi pre-
zvel sedanje hipoteke ob nižji
obrestni meri.

FLIS.

RAZNE VESTI

Rdeči križ podpira notorične iz- koriščevalce

Boston.—Ameriški rdeči križ
je oddal večji kontrakt notorični
Lucky Boy Co. v Fall Riverju
in drugim tekstilnim družbam v
Massachusettsu, ki so znane iz-
žemalke delavcev. Spoznane so
bile krivim kršitve zakona za
minimalne plače, po zadržanju
tajnika državne federacije Robert
J. Watta.

Šole zapirajo vrata

Washington.—V mnogih drž-
vah bodo morale šole zapreti
vrata veliko pred zaključkom
šolskega leta, v nekaterih okra-
jih ob polovici leta, poroča zve-
ni šolski direktor William James
Cooper. Samo v Alabami bo od-
puščenih nad tisoč učiteljev, za
200,000 otrok pa ne bo šole. Raz-
log: država je "suha."

Capone v zaporu; posledice: nič dela

Cicero, Ill.—V zadnjem de-
cemburu je bilo v tem čikaškem
predmestju oddano le eno grad-
beno dovoljenje v vrednosti
\$290. Nekateri pripisujejo to
mrtvilo v gradbeni industriji
vzroku, ker je Capone še vedno
v zaporu.

Denar za pobijanje "rdečkarjev" šel za kartizano

Boston.—Državni nadzornik
Hurley je obtožil nekoga višje-
ga uradnika državne policije, da
je rabil denar iz tajnoga sklada
\$20,000, ki je bil namenjen za
"pobijanje rdečkarjev," za vzdr-
ževanje svoje "prijateljice."

Agitirajte za Prosveto!

Neprekunljivo letalo

V neki lopi na periferiji Du-
naja se vršijo zadnja dela okrog
svojevrsnega letala, ki ga gra-
di po svojih idejah in po 36-let-
nem boju za ta ideje bivši vse-
učilski asistent in nameščenev
v dunajskem osrednjem zavodu
za meteorologijo dr. Rajmund
Nimführ. Ko se je l. 1895. v
Berlinu s svojim letalom smrtno
ponesrečil znameniti pionir
letalstva Otto Lihenthal, je Nim-
führja prvič obšla ideja, da bi
sgradil letalo, ki bi se ne moglo
prekucniti. Z desetletnim na-
pornim delom je končno našel
rešitev za ta problem, a treba
je bilo še desetletnega boja, se-
dem knjig in dvajset brošur, da
se je uveljavil in našel sredstva
za gradbo prvega letala po svo-
jih načrtih. V čem obstoji pri-
prava, ki naj da njegovemu le-
talu absolutno stabilnost, noče
natančno povedati in "kopa" s
strani strokovnjakov je še vedno
velika. Vsekakor pa bodo
poskusi pokazali, ali njegov
izum kaj velja. Aparatura delu-
je avtomatično, tako da sama
uravnava letalo v pravo lego. Če
je to res, potem ima dr. Nim-
führ seveda prav, ko trdi, da bi
mogel njegovo letalo krmariti
vsak otrok.

Nimführjevo letalo je v osta-
lem še polno drugih novotarij.
Pred vsem nima propelerja,
temveč ga vodijo naprej kakor
nekatero ptico in žuželke krila.
Teh gibljivih kril ima 4 in so iz
duraluminija, kar je vplah vse
letalo iz lahke kovine. Nosilne
ploščine merijo 11 m, trup 12.
Premikanje oskrbuje stianjeni
zrak, ki ga proizlva poseben
motor. Poraba kuriva znaša
komaj desetino porabe običajnih
letal, brzina bo kakor pri teh le-
talih in prostora bo v novem a-
paratu za 6 oseb. Zanimivo je
tudi to, da se bo Nimführjevo
letalo v zraku lahko ustavilo na
istem mestu, da se bo lahko
dvigalo v zrak itd. Tako trdi
vsaj izumitelj. Bliznja prihod-
nost bo pokazala, da-li je res
ustvaril letalo, ki bo zrevolu-
cioniralo vso moderno aršeno
plovbo.

Postali roparji, ker ni bilo dela
Milwaukee.—"Iskali smo de-
lo, pa ga nismo mogli dobiti," je
bil zagovor petih mladeničev,
štirje pod 20. letom starosti, ki
so bili prijeti radi oropanja več
lekarn. Sedaj jih čaka zapor.—
Tako družba dela kriminalce.

POJASNILNO

Vsled depresije in ogromne
krize, ki je sadela tudi naše
število oziroma naročnikov na-
šega lista Prosveta, je potrebno,
da pojasnimo tajnikom in na-
stopnikom Prosvete, da lahko
vzamejo od naročnikov na list
Prosveta naročnino tudi samo za
poc leta in kjer ni drugod tudi
samo za štiri leta. Vzemite kar
se dobili da, ker razmere nista-
vajo to. List Prosveta je celo
prizadel v ti krizi in zato spoli-
tarno na tajnike in naročnike,
da skuhajo kjerkoli mogoče o-
hraniti naročnike na čevrnik.
Apeliramo tudi na pomembne
naročnike, da naj še ne morejo
poravnati svoje naročnine in če
ni mogoče plačati celotno pla-
čanje polletne naročnine, same
da se obrnati list še nadalje hot
čevrnik.

Philip Godina, upravitelj.

Kriza v Trstu

Trgovski promet v Trstu iz-
kazuje za mesec november tele-
števke: leta 1931 je bilo pro-
meta 389,800 ton, letos pa 296,
000 ton; padel je torej za 24%.

Ladjedelnica San Marco je s
1. decembrom odpustila 130 na-
stavnencev (uradnikov, inženir-
jev). Nadaljnje redukcije bodo
še sledile.

Za vojno. — Po vseh obmej-
nih krajih zidajo kasarne in kop-
ljeje jarke, zidajo trdnjave. V
Postojni bodo zgradili tudi še e-
no vojašnico za obmejno milico
ter eno stanovanjsko hišo za po-
licijske agente.

Zična železnica v Sv. Goro.
V kratkem nameravajo začeti
graditi žično železnico (vzpe-
njačo) od Soče pri Solkanu na
Sveto.goro. Vožnja bo trajala 6
minut. Načrti ležijo v ministr-
stvu. Kakor hitro jih odobrene
vrnejo, začno z delom.

Šolski direktor v Juljski Kra-
jini odhaja. Šolski nadzornik za
vso Juljsko Krajino Mondino se
dne dni poslavlja od Primorja, ker
odhaja v Turin. Mondino je bil

Babe Ruth, kralj ameriških šegarjev, je nedavno pogostil trop lastnih otrok v New Yorku. Pri tej priliki se je dal fotografirati z dvema pogubencema.

ŽELEZNA PETA

Socijalni roman - Prevel Ivan Vuk.

To se je zgodilo v času, ko so bile naše osebe ne razmere zelo revne. Ali komaj smo si uredili svoje novo stanovanje, smo imeli priliko, da se čudimo delovanju škofa in o tem razmišljamo. In tedaj nam je bilo naenkrat vse jasno. Nek večer namreč, ko je bilo že temno, sem urno zbežala čez ulico v mesnico; da naredim Ernestu večerjo.

V trenutku, ko sem stopila iz mesnice, se je pojavil na oglu zraven stoječe trgovine nek mož. Nenavadno čustvo se me je polastilo, kakor da ga moram poznati in zato sem se opotavljeno ozrla za njim. Ali mož se je obrnil in naglo odšel.

Po držanju njegovih pleč in po koncih srebrenih las med suknenim ovratnikom in klobukovim robom mi je vzbudilo nepojasnjene spomine. Mesto da prekoračim ulico, sem hitela za možem. Pospešila sem korake ter se skušala osvoboditi misli, ki so se mi vsiljevale. To ne more biti. Nikakor ne more biti — v teh obnošenih hlačah, ki so bile predolge in na koncu pohojene.

Obstala sem in se sama sebi nasmejala. Hotela sem opustiti ta lov. Ali ta podobnost pleč in srebreni lasje!? Hitela sem zopet naprej. Ko sem ga prehitela, sem skrivaj pogledala v njegov obraz, nato sem se obrnila in obstala — pred škofom.

Tudi on je nenadoma obstal in težko dihal. Velika papirnata vreča mu je zdrknila iz rok. Raztrgala se je in pod škofovimi in mojimi nogami se je zatrkijala množica krompirja. Gledal me je otožno in presenečeno, nato povetil pleča in globoko vzdihnil.

Podala sem mu roko. Stisnil jo je, ali njegova roka je bila vlažna. Bil je v zadregi in videla sem, kako mu je kapljal znoj s čela.

Bil je vidno prestrašen. "Krompirji," je zamrmral bojazljivo. "Dragoceni so."

Pobirala sva jih in jih dajala v raztrgano vrečo, ki jo je skrbno držal v naročju. Hotela sem mu izraziti svojo radost, da smo se srečali in ga prositi, naj nas prav kmalu obišče.

"Oče se bo veselil, da vas vidi," sem rekla. "Mi stanujemo za en kučaj od tukaj."

"Ne morem," je odgovoril. "Moram iti. Bog vas šlvi."

Ogledal se je sumljivo, kot bi se bal, da ga kdo spozna in hotel oditi.

"Povejte mi, kje stanujete. Bom prišel pozneje," je dejal, ko je videl, da grem z njim in da se me ne more otresti.

"Ne!" sem rekla odločno. "Sedaj morate z menoj."

Pogledal je na krompir v naročju in na drugi manjši zavoj, ki ga je nesel pod pazduho.

"Zares, nemogoče," je dejal. "Oprostite mojo neolikanost. Ali ako bi vedel."

Bilo je videti, kot bi se hotel zrušiti, ali takoj se je obvladal.

"Poleg tega ta hrana," je nadaljeval. "Zalosten slučaj... Strašen. Starika je... To-le ji moram takoj prinesiti. Moram iti... Razumete me... Nato se vrnem. Objubijam vam."

"Z vami grem," sem rekla. "Ali je daleč?"

Vzdihnil je in se udal.

"Samo dve četrti," je rekel. "Hitimo."

Pod vodstvom škofa sem zaznala nekaj o moji novi okolici. Niti v sanjah nisem mislila, da eksistira tako strašna beda. To je krivo, ker se sama nisem ukvarjala z okolico.

Prepričala sem se, da ima Ernest prav, ako

se je rogal ljudomilosti, ki je kot ovoj na uljesu. Njegov recept je bil: Odstranite uljesa, dajte delavcu njegovo zaslužno, vpokojite kot vojake tiste, ki so osiveli v delu, potem ne bodo potrebne miloščine. O tem prepričana, sem delala z njim za revolucijo. Nisem trtila njegovih moči s tem, da bi omilila socijalna zla, ki neprestano izvirajo iz krivičnega sistema.

Sledila sem škofu v sobo, veliko kakih deset do dvanajst čevljev, edino sobo neke hiše na dvorišču. Našla sem tam staro, majhno, Nemko, staro štirinestdeset let, kakor je rekel škof. Moja pojava jo je presenetila, vendar mi je prijazno odzdravila in šivala dalje nekake moške hlače. Poleg nje, na tleh, je ležal cel kup hlač. Škof je videl, da ni premoaga, niti drv za podkuriti ter šel, da kupi.

Vzela sem hlače in jela ogledovati, kako šiva.

"Šest centov, gospa," je rekla starika, zbalala glavo in šivala dalje. Šivala je počasi, ali neprestano. Kakor da je nad njo gospodovala beseda "šivati", tako se mi je zdelo.

"Za vse to delo," sem vprašala. "Ali ne plačajo več? Kako dolgo šivate ene hlače?"

"Ne," je odgovorila. "Ne dajo več. Šest centov za ene hlače. Dve uri jih šivam."

"Ali gospod ne zna za to," je naglo pristavila iz bojazni, da bi mu ne naredila sitnosti. "Počasnna sem jaz. Protin imam v prsih. Mlada dekleta delajo mnogo hitreje. Polovico manj časa porabijo. Gospod je dober. Dovoljuje mi, da jemljem delo na dom, ker sem stara in mi šum šivalnih strojev povzroča glavobol. Ako bi ne bil gospod tako dober, bi morala stradati."

One, ki delajo v delavnici, dobe 8 centov. Kaj hočem? Še za mladih ni dovolj dela. Stari ljudje nimajo izgledov. Mnogokrat dobim samo ene hlače, da jih sešijem. Včasih, kakor danes, pa moram sešiti do večera osem hlač."

Vprašala sem jo, koliko ur dela.

"To je odvisno od sezone," je odgovorila. "Po leti, ko je veliko povpraševanja in so prsti bolj gibčni, delam od petih zjutraj pa do devetih zvečer. Ali po zimi je premrzlo. Prsti postanejo trdi. Moram zato delati mnogokrat čez polnoč."

Letos je bilo slabo poletje. Težki časi, Bog se mora ardit. To je moje prvo delo v tem tednu. Res je, da ni kaj jesti, ako ni dela. Ali navajena sem tega. Vse svoje življenje sem šivala, v stari domovini in tukaj, v San Francisku, trintrideset let.

Ako je le denar za stanovanje, potem je vse v redu. Gospodar je zelo prijazen. Svojo najemnino seve, pa mora dobiti. To se tudi spodobi. Samo tri dolarje zahteva za to sobo. Pecen je, ali tri dolarje vsak mesec spraviti skupaj, ni lahko."

Obmolnila je in povešaje glavo, šivala.

"Morate živeti zelo varčno, da lahko izhajate s svojim zaslužkom," sem dejala.

Živahno je pokimala.

"Ko plačam stanovanje, ni tako hudo. Mesa, seve, ne smem jesti. Mleka h kavi tudi ne. Vendar obedujem vsak dan, včasih tudi dvakrat."

Poslednje je govorila s ponosom. Ali ko je tako molče šivala, sem opazila utrujenost v njenih prijaznih očeh in medlenje njenih ustnic. Njen pogled je bil, kakor da je odsoten. Drgnila je oči da prežene otožnost. Delala ji je napotje.

(Dalje prihodnjik.)

za človeška življenja, — sem odgovoril. Nočem pasti v roke sovražnikov.

— Kakšnih sovražnikov?

— Boljševikov vendar, šema neumna.

— Boljševikov? Saj so vendar tu.

— Kdo je tu?

Z njimi ste se pogodili za lokomotivo.

— Ti, ki so nam dali lokomotivo, da so boljševiki?

— Seveda.

— Tako smo se umikali pred strašnimi boljševiki, — je končal polkovnik svoje pripovedovanje.

W. Juskoza-Szańkowski.

Ostanki na delože

Gospod Ludwik je po obedu že vstajal od mize, ko mu je žena namignila, naj še malo počaka, rekoč:

— Danes dopoldne so mi telefonirali Tumidajski, tako prijazno in naju vabil.

— Kaj pa je že zopet?

— Nič hudega... Na pustni terek nameravamo prirediti skromno domačo plesno zabavo. Se bomo vsaj malo pozabavali in razvedrili v teh težkih časih.

— Oho! Seveda, da bi se potem mi čim prej revanžirali in priredili nekaj podobnega pri nas, kaj ne? Hvala lepa, zdaj niso časi za to, dušica draga.

— Nikar se ne boj, saj ne bo tako hudo. Večer pri Tumidajskih bo zelo skromen in še na deleže. Po petindvajset slotov na vsakega, niti belica več ne bo stalo. To je vendar poceni. In Tumidajška me je izrecno opozorila, da lahko povabiva še koga izmed naših skupnih znancev. Torej se dela zdaj baže za skupnost. Kaj porečeš na to? Meni se zdi ta načrt imeniten.

— Hm, ne vem, ne vem, — je okleval gospod Ludwik.

— Zagotavljam te, da razen tega deleža ne boš zapravil niti belica. Obleka mi je ostala še z gdnjega "plesa romantikov", kjer je bilo skoraj prazno, kakor veš, tako da si je ni nihče ogledal. Ali pojdeva, dragi možiček? Saj sva oba tako potrebna malo zabave in razvedrila.

— Hm, nič bi ne imel proti, toda s temi tvorjimi deleži... naj bo še kakorkoli, petdeset slotov bo pa le treba odriniti, če ne več. Če bi bil vedel to vsaj davaj, da bi ne bil vrnil teh petdeset slotov Immerhlehcu. Tako je silil vame, da mu nisem mogel odreči. Zadnji denar je iztisnil iz mene, da bi ga šment!

— Kaj torej odgovoriva Tumidajskim?

Gospod Ludwik je malo pomislil, potem je pa stopil k telefonu.

— Halo! Si ti, Witold?... Aha, dober dan! Kako pa kaj pri vas, je kaj novega?... No, pri nas za silo tudi še gre... Hotel sem te samo vprašati, kakšne načrte imate za terek, za zadnji dan predpusta... Se nobenih? To je dobro. Tumidajski prirede na pustni terek domačo zabavo na deleže. Na vsakega pride petindvajset slotov, to je bagatela... Midva z ženo najbrž pojdeva. Ali bi ne šla tudi vidva?... Torej imenitno! Da, prav praviš, človek potrebuje malo razvedrila, kaj ne? Torej veš kaj, dragi moj, stopi mimogrede k Tumidajskim in plačaj še za naju, potem pa poračunava... Kaj? Hm... da, da, razumem... No, še ne vem, prav zares še ne vem. Bomo videli, telefoniram ti še enkrat, se bova že še pomenila. Tako, bodi mi zdrav!

Ta čas, ko je gospod Ludwik govoril po telefonu s prijateljem, je žena nestržno čakala. Komaj je odločil slušalko, je nestržno vzklisknila:

— Torej kaj je? Ali pojdemo?

— Nekako tako, kakor midva.

— To se pravi?

— Kaj nisi razumela? Hotel sem, da bi bil Witold plačal tudi najina deleža, pa se je izmikal in me prosil, naj plačam raje jaz tudi zanj in za njegovo ženo, češ, da ima kačo v šepu. A jaz, kot rečeno, nimam niti...

— No, ta je pa lepa! Zalostna pesem!

— Dušica moja, pa se menda vendar temu ne čudiš? Taki so v naših časih ti "ostanki". Do-

mače zabave na deleže, ta misel ni baš napačna, toda kaj pomagata tako imenitna ideja, če pa nimaš niti za ta preklicani deleži! Ostati moraš pač doma. Da, da, hudo je zdaj na svetu!

Za kratek čas

Zakaj ga je odpustil

"Zakaj ste prav za prav odpustili svojega novega knjigovodjo?"

"Prvič ni nič znal, drugič pa je bil vsega zmožen!"

Trd svinčnik

Lipe pride k Bonaču.

"Svinčnik bi rad."

"Trdega ali mehkega?"

"Trdega! Bom opomine pisal!"

Oboje

— Danes sem srečal prijatelja.

— Kaj pa počenja? Ali je že oženjen, ali si pa še sam kuha?

— Oboje.

Prebrisana glava

— Če veš, kdo ti je ukradel avto, zakaj ga pa ne ovađiš?

— Ker čakam, da bo kupil nove pnevmatike.

V šoli

Učitelj: "Kdo izmed vas, učenci, bi hotel priti v nebesa?"

Vsi otroci dvignejo roke, mo Jakec se ne zgane.

"Nu, Jakec, kaj ti ne bi bilo v nebesa?"

"Ne — mama je rekla, da imam takoj po šoli domov!"

V NAJEM SE ODDA

hiša, ima spodaj spredaj za brivca in zadaj 6 sobno stanovanje, zgoraj pa tudi štiri sobno stanovanje. Oglasite se na no na: 2739 So. Hamlin Chicago, Ill.—(Adv.)

V JUGOSLAVIJI

Na Hitrom Ekspresnem Parobu

PARIS

10. FEB.—4. MAR.—24. MAR.

LA FAYETTE

28. JAN.—18. MARCA

CHAMPLAIN

18. FEB.—11. MARCA

Zalazne cone v vse kraje v Jugoslaviji

French Line

306 N. MICHIGAN AVE., CHICAGO

123 S. Third St., Minneapolis, Minn.

A. SELAN'S MESNICA

6103 West Greenfield - West Allis, Wis.

Tel. Gr. 9726

Priporoča svojo novo ustanovljeno prodajalno grocerije, ter sveže in prekajano meso, mast in slanino. Kot se sliši se klobase izredno fine, domačega izdelka mesene in krvavice. Cena zmerna. Točna potrežba, na zahtevo pripeljemo vam na dom.

Se priporoča za obisk, vaš rojak,

A. SELAN

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po obliki 2. redne konvencije so sodaj lahko naročili na List Prosveta prišteje eden, dva ali tri štane in ene družine in imenitno naročilo. List Prosveta stane za vse enake, za štane ali neštane \$1.00 na leto naročnine. Ker pa štani še plačajo pri naročilu \$1.20 za to, da se jim to prišteje k naročnin. Ni prištejemo enega, dva ali tri štane ene družine k eni naročnin. Torej sodaj si vročite, reži, da je list drag za štane S. N. P. J. List Prosveta je valja lastnina in govori skore v vsaki družini nečdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sodaj si priliko, da se tudi Vi naročite na dnevniki Prosveta. Cena lista Prosveta za Edral. države in Kanado \$6.00 Za Čisto in Chicago \$6.00

1 tednik in.....	4.00	1 tednik in.....	4.00
2 tednika in.....	7.00	2 tednika in.....	7.00
3 tednika in.....	9.00	3 tednika in.....	9.00

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Order v plačilo in si naročite Prosveta, list, ki je valja lastnina.

Poljarno:—Veseli kakor hitro kateri teh članov prenosa biti član ali če se preseli proč od družine in bo nabavil sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na list Prosveta, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati del vrste lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo list datum za to vrsto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnine za list Prosveta vrste \$.....

Ime _____ Čl. družina št. _____

Nazov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnin od sledočih članov družine:

Ime _____ Čl. družina št. _____

Ime _____ Čl. družina št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenakem, hrvaškem slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na nazov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Beckwell 4904
Chicago, Ill.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila

LOKOMOTIVA

— Moja pustolovščina je dokaj smešna in prav nič junakška, poleg tega pa še malo verjetna, — nam je pripovedoval polkovnik B. — Bilo je v Rusiji v času, ko so zapadne velesile upale, da bo bela armada premagala Stalinove in Trockega čete. Nas častnikov evropskega porekla je bilo sedem ali osemsto in val smo slušili pri štabu, pri topništvu in pri brzjavu.

Nasproti hiše, kjer sem imel pisarno, je bilo drugo poveljstvo, kjer so bili sami ruski častniki. Ti so bili med belimi seveda najbolj beli. Ne vem, ali so kaj delali, vem pa, da so navdušeno plesali in pili.

V začetku je nam bila sreča mila, potisnili smo rdeče malo azaj, kmalu se je pa kolo sreče obrnilo in ruski častniki so jo nekega lepega dne odkurili. Kmalu za njimi smo jo ubrali tudi mi. Spravili smo skupaj nekaj vagonov in nadušajmo lokomotivo ter krenili proti Odesi, kjer je nas že čakal zavezniki parnik.

Spotoma smo zvedeli, da se boljševiki bližajo, nihče nam pa ni vedel povedati, koliko jih je. Nesreča je hotela, da smo bili komaj sredi poti, ko je naša lokomotiva izdihnila. Ostali smo sredi stepe, a rdeči so se vedno bolj približevali. Do prihodnje

postaje je bilo dva kilometra in napolnil sem se tja peš. Vprašal sem postajenačelnika, če bi nam mogel preskrbeti drugo lokomotivo.

Najprej me je debelo pogledal, ko da bi zahteval od njega telička s petimi nogami ali rogatega kita.

— Bože moj, saj vendar ni mogoče, da bi ne imeli nobene lokomotive! — sem vzklisknil.

Pokazal je z roko na tيره — nikjer ni bilo videti nobene lokomotive. Ker sem pa deloma že poznal ruske razmere, se nisem dal tako lahko odpraviti. Namignil sem mu, da bi mi dalo poveljstvo primerno nagrado.

— Da, — je dejal, — res vem za lokomotive...

— Koliko? — sem ga vprašal brez ovinkov.

Pogodila sva se za pet tisoč, toda lokomotivo smo lahko dobili šele v ponedeljek zjutraj.

— Samo ne pozneje, sem dejal, — kajti boljševiki...

— Ah, da, boljševiki, — je odgovoril dobrodušno, — pričakujemo jih.

— Kar pričakujete jih, mi jih pa nočemo čakati.

V ponedeljek zjutraj pa ni bilo o lokomotivi duha ne sluha. Postajenačelnik je venomer zatrjeval, da mora vsak čas prisopihati, pa je ni bilo od nikoder. A nam se je strašno mudilo.

Kar smo zagledali od desetih vlah, prihajajoč od severa, od koder smo bili prispeli tudi mi.

Imel je lokomotivo v dobrem stanju.

Takoj sem sklenil zapleniti jo. Stopil sem na tir in začel mahati z rokami. Vlak se je ustavil. Bil je poln mužikov in delavcev; nekateri so imeli puške in pasove z naboji.

Iz kupeja prvega razreda je izstopil čudno oblečen dotglin. Kadil je cigareto in poznalo se mu je, da ga ima pošteno pod kapo.

Vprašal me je, kaj bi radi in zakaj smo ustavili "njegov vlak". Odgovoril sem mu, da potrebujemo lokomotivo. Najprej mi je dejal, naj ne brijem iz njegove norca, potem sva pa odšla v kolodvorsko točilnico in tam sem mu pri steklenici vodke pojasnil, da usluga ne bo zastoj in da mu lokomotivo takoj vrnem, čim dobimo drugo.

Po dolgem prerekanju sva se pogodila za 15,000 rubljev. Segla sva si v roke, odpeli so lokomotivo in jo pripeli k našim vagonom. Trajalo je še precej časa, predno so moji častniki in vojniki zlezli v vagono. Ta čas me je pa postajenačelnik kar obsul z očrtki. Revet je bil od svojih pet tisoč.

— Zakaj pa niste še malo počakali, — se je jezil, — prav kar sem brzjavil in odgovorili so mi, da bo lokomotiva tu čez tri četrt ure. In lahko bi bili prihranili deset tisoč. Tako pa imava oba škodo.

— Tu ne gre za denar, temveč